

ALBERT VILLARÓ
AUTOR DE 'LA BÍBLIA
ANDORRANA'

ÉS LA TERCERA VEGADA QUE ANDREU BOIX, INSPECTOR DE LA POLICIA ANDORRANA, es converteix en protagonista d'una novel·la d'Albert Villaró (la Seu d'Urgell, 1964). Les primeres van ser a Blau de Prússia (premi Carlemany 2006) i a L'escala del dolor (2012). A La Bíblia Andorrana (Columna, premi Prudenci Bertrana 2014), al veterà policia li toca investigar l'assassinat d'un banquer. Estirant el fil, descobrirà que al darrere s'hi amaguen fets que poden comprometre la independència d'Andorra, i això el portarà a moure's a prop de les clavegueres de l'Estat espanyol. I de fons, un antic llibre –La Conjectura Valdambri– on diu què s'ha de fer si el bisbe renuncia a ser copríncep.

“L'expressió ‘fer-se l'andorrà’ ve del segle XVI i és també una manera de fer política”

ROSA PEROY
@RPeroy
Lleida

P. La Bíblia Andorrana és el tercer cas del policia andorrà Andreu Boix. És el seu alter ego?

R. Potser no estrictament alter ego. Però els personatges els alimentes amb records, vivències, evocacions. La gràcia és fer servir tot el que t'ha anat passant per bastir un personatge que, a partir de la pura ficció, adquireix personalitat pròpia. I al lector li toca, si vol, discernir quins són els trets adquirits i quins no.

P. Ha anat evolucionant, el Boix; és pare tardà, té inclús sentiment de culpa per no poder dedicar més temps al seu fill.

R. M'interessa que creixi, que es plantegi coses, que evolucioni. La paternitat ho capgira tot.

P. Quina relació té Andorra amb el seu policia de ficció?

R. El Boix, cada cop més és un 'patriota' andorrà. La paraula pàtria és forta, potser, però ell se'n preocupa molt del seu país i té una voluntat de servei indestructible.

P. La concep molt com a seva, quan diu 'm'han matat un banquer'.

R. Té un sentit de protecció. Al començament era més escèptic, més crític. A mesura que s'ha anat fent gran, li preval el sentiment de preservar-la de tot mal.

P. L'escepticisme cap a les elits continua, però.

R. Perquè no es casa amb tothom. És crític amb determinada classe política. En això intento fer una reflexió –mitjançant el que li passa a Boix– de tots els inputs que m'arriben fins que em quedo amb una imatge molt compensada, amb un 'oli essencial', de la vida d'Andorra, que m'interessa molt.

P. La seua ficció és molt versemblant. Els diàlegs estan molt aconseguits.

R. Els diàlegs són una preocupació meua que hauria de ser extensiva a tots els escriptors. No han de caure de les mans. Per fer això cal estar atent, tenir una mica d'oïda. Com a lector, agraeixo les converses naturals, que te les creus. I no estan renyides amb una llengua rica, amb registres.

P. L'origen del títol és una picada d'ullet?

R. Sí. Normalment treballa amb dos títols. Aquest llibre s'havia de titular *La Conjectura Valdambri*, que reconec que és un títol dur, difícil, pel lector. Aquesta idea em va servir per construir la novel·la, però cap al final em vaig decantar per *La Bíblia Andorrana*, perquè és un petit homenatge al llibre que Rafel Tasis va escriure a mitjan segle XX, *La Bíblia Valenciana*,

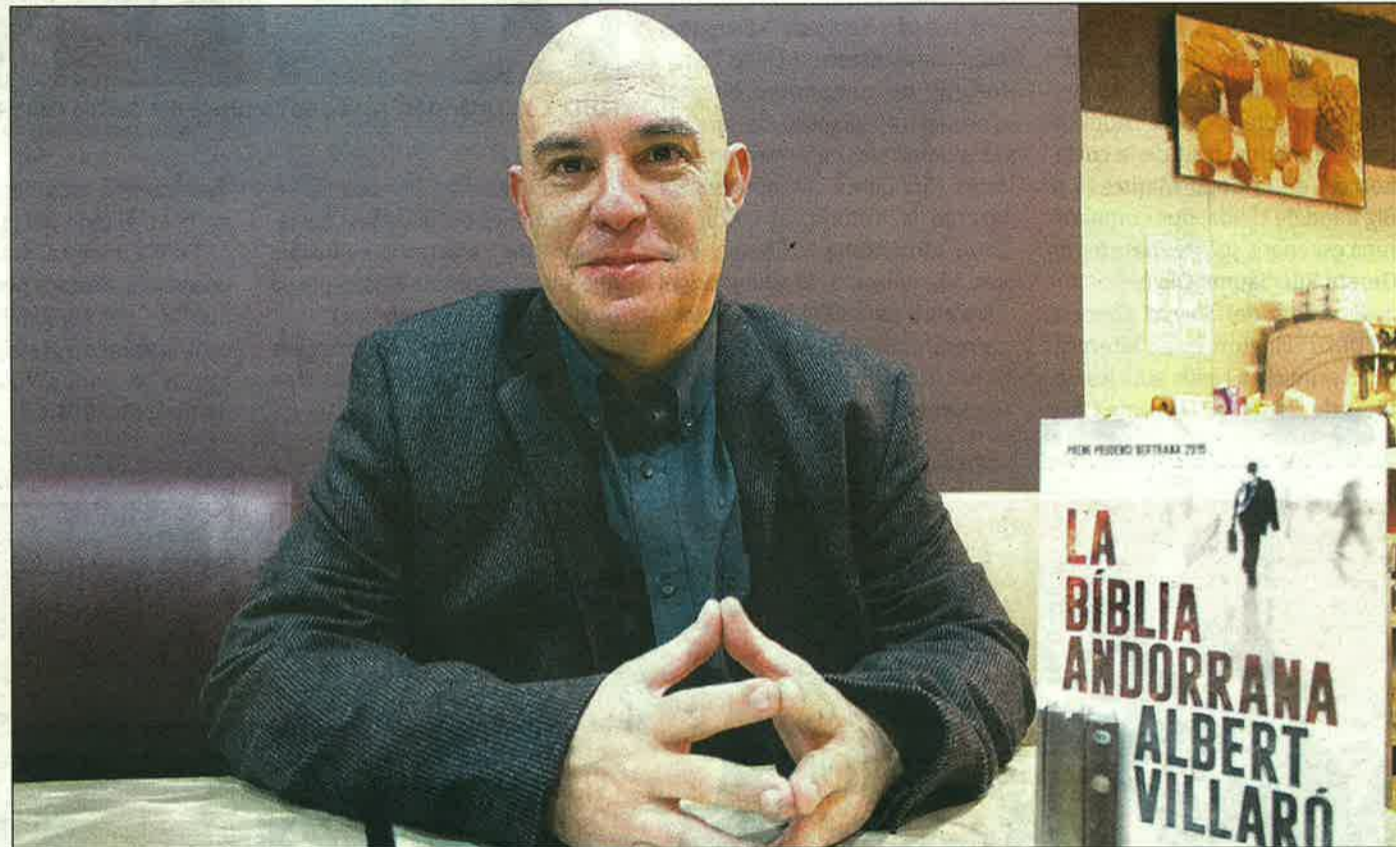

FOTO: Tony Alcántara

que es vincula amb *La Corona Valenciana*, que Jaume Fuster va escriure recordant la novel·la de Tasis. A Fuster el vaig conèixer quan jo era un xitxarel·lo, i em va tractar com un igual. Tinc un record entranyable.

P. La novel·la comença amb un assassinat, és, en inici, una novel·la negra, però va esdevenint política.

R. Quan començo un llibre no en sé res, t'ho asseguro! (riu) El mort no sabia ni qui era. Mentre vaig escrivint, vaig descobrint, vaig sabent què faig. Pel meu caràcter, si ho tingués tot tan clar des del principi no em resultaria estimulante.

P. No el divertiria?

R. Escriure per mi no és divertit. És un neguit, un estimul, però no una diversió.

P. Quan escrivia la novel·la, va esclatar l'afer de la banca andorrana, o les declaracions que es van fer en relació a què el Vaticà deixés de ser copríncep d'Andorra. Eren premonicions?

R. Al contrari, van ser casualitats. I vaig pensar que eren males jugades pel llibre, perquè em podien titllar d'oportunista. La realitat va venir a la trama. M'ha passat altres cops amb detalls, en altres llibres i això vol dir que l'escriptor 'capta' coses, que després surten al llibre... i a la realitat.

P. El servei d'espionatge català existeix?

R. Espies en el sentit clàssic no ho sé, però persones que es dediquen a fer informes, a recopilar informació n'hi ha d'haver per força. La informació és la clau del poder.

“

“L'interlocutor d'un estat és un altre estat i això, a Andorra, ho tenen claríssim.

Aquest fet no hauria d'estranyar ningú”

”

P. Al llibre surt l'expressió 'fer-se l'andorrà' que vol dir no pronunciar-se sobre una cosa. Andorra, sobre el procés sobiranista de Catalunya, fa l'andorrà. Què farà, arribat el moment?

R. Farà el que faci França. No hi ha hagut encara cap país veí que s'hagi pronunciat d'una manera clara en aquest aspecte. Hi ha hagut un 'ja us ho fareu' i després, damunt els fets consumats, es prendran posicions i s'actuarà en conseqüència. L'interlocutor d'un estat és un altre estat i això, a Andorra, ho tenen claríssim. Aquest fet no hauria d'estranyar ningú. A més, a Andorra no hi ha una posició unànime. I fer-se l'andorrà ve del segle XVI. És una manera de fer política molt andorrana.

P. Ha guanyat el Carlemany, el Josep Pla i ara el Prudenci Bertrana. Què signifiquen els premis per vostè?

R. Un premi és una manera d'aixecar el dit, et dona visibilitat, et porta més lectors. Escriure costa moltíssim, com totes les feines ben fetes.

P. Revisa les novel·les?

R. Molt poc. Cada revisió produeix inseguretats. Procuo que, quan escric, ja estigui tot molt decidit.

P. Alguna altra novel·la de l'Andreu Boix, en un futur?

R. Esperaré a què maduri una mica més. A mig o llarg termini suposo que tornarà a sortir, el Boix. La meua *ratio* és una amb el Boix i una sense. Però tampoc sé si s'acomplirà. Depèn d'allò que et deia abans: 'i ara què faig?'